

Національний
банк України

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність

за період, що закінчився 30 вересня 2021 року

Зміст

ПРОМІЖНА СКОРОЧЕНА КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ:

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан	4
Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід	5
Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі	6
Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів	7
Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності	8
Розділ I. Основа складання фінансової звітності	8
1. Основна діяльність	8
2. Основи облікової політики та складання звітності	9
3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку	12
Розділ II.I. Фінансові інструменти	13
4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	13
Розділ II.II. Фінансові активи та зобов'язання	14
5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	14
6. Цінні папери нерезидентів	15
7. Операції з МВФ	19
7.1. Авуари в СПЗ	19
7.2. Внески в рахунок квоти МВФ	20
7.3. Зобов'язання перед МВФ	20
8. Цінні папери України	21
9. Кредити банкам та іншим позичальникам	23
10. Кошти банків	24
11. Кошти державних та інших установ	24
12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	25
13. Грошові кошти та їх еквіваленти	26
Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами	27
14. Процентні доходи та витрати	27
15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	28
16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	28
17. (Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності фінансових та нефінансових активів	29
Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	30
18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	30
Розділ III. Управління капіталом	33
19. Управління капіталом	33
20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	34

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку	35
21. Витрати на утримання персоналу	35
22. Адміністративно-господарські та інші витрати	35
Розділ V. Інші примітки.....	36
23. Операції зі зв'язаними сторонами	36
24. Події після звітної дати	37
25. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності	38

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан

	Примітки	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	95 666	121 112
Цінні папери нерезидентів	6	612 506	671 778
Авуари в СПЗ	7.1	35 336	128
Монетарне золото		36 523	42 014
Цінні папери України	8	329 989	335 401
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	94 906	66 930
Внутрішній державний борг		1 564	1 635
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	75 326	81 927
Основні засоби та нематеріальні активи		4 319	4 190
Інші активи		6 344	6 459
Усього активів		1 292 479	1 331 574
Зобов'язання			
Банкноти та монети в обігу		592 412	558 694
Кошти банків	10	70 240	50 017
Кошти державних та інших установ	11	51 613	70 664
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	–	24 434
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	144 499	163 485
Кредити отримані		2 658	2 827
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	190 596	193 471
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	75 317	81 917
Інші зобов'язання		2 414	1 095
Усього зобов'язань		1 129 749	1 146 604
Власний капітал			
Статутний капітал		100	100
Загальні резерви та нерозподілений прибуток	19	48 231	67 734
Резерви переоцінки активів і зобов'язань		114 355	117 092
Усього власного капіталу		162 686	184 926
Неконтрольована частка		44	44
Усього капіталу		162 730	184 970
Усього пасивів		1 292 479	1 331 574

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 26 листопада 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–38, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

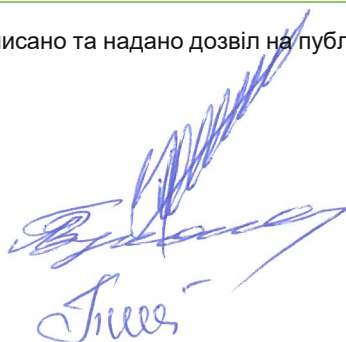
	Примітки	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
		За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	14	7 799	32 133	5 579	20 773
Процентні витрати	14	(3 906)	(11 010)	(2 940)	(12 890)
Чистий процентний дохід до врахування збитків/прибутків від зменшення/відновлення корисності		3 893	21 123	2 639	7 883
(Збиток)/прибуток від (зменшення)/відновлення корисності за процентними фінансовими активами	17	(293)	(339)	247	578
Чистий процентний дохід після врахування збитків/прибутків від зменшення/відновлення корисності		3 600	20 784	2 886	8 461
Комісійні доходи		164	473	121	287
Комісійні витрати		(8)	(28)	(8)	(206)
Чистий комісійний дохід		156	445	113	81
Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	15	(12 628)	(38 162)	34 030	94 457
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16	633	(1 869)	711	16 514
Інші доходи		231	1 131	210	540
Усього чистих (витрат)/доходів		(8 008)	(17 671)	37 950	120 053
Витрати на утримання персоналу	21	(607)	(1 768)	(492)	(1 384)
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції		(491)	(1 254)	(305)	(888)
Адміністративно-господарські та інші витрати	22	(294)	(844)	(433)	(999)
Витрати за забезпеченнями під імовірні зобов'язання та нарахування інших зобов'язань		-	-	-	(95)
Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності за іншими активами	17	1	(2)	(1)	(2)
(Збиток)/прибуток до оподаткування		(9 399)	(21 539)	36 719	116 685
Витрати з податку на прибуток дочірньої компанії		-	-	-	(1)
(Збиток)/прибуток за період		(9 399)	(21 539)	36 719	116 684
Інші сукупні доходи, які не підлягають перекласифікації як складові прибутків або збитків у наступних періодах:					
переоцінка банківських металів		(570)	(617)	644	907
Інші сукупні доходи за період		(570)	(617)	644	907
Разом сукупні (витрати)/доходи за період		(9 969)	(22 156)	37 363	117 591
(Збиток)/прибуток за період, який належить:					
Національному банку України		(9 399)	(21 539)	36 719	116 683
неконтрольованій частці		-	-	-	1
		(9 399)	(21 539)	36 719	116 684
Сукупні (витрати)/доходи, які належать:					
Національному банку України		(9 969)	(22 156)	37 363	117 590
неконтрольованій частці		-	-	-	1
		(9 969)	(22 156)	37 363	117 591

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 20 листопада 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Директор
Департаменту фінансового контролінгу

Галина ПАХАЧУК

Примітки, подані на сторінках 8–38, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі

	Статутний капітал	Загальні резерви та нерозподілений прибуток	Резерв переоцінки активів і зобов'язань	Усього власного капіталу	Неконтрольована частка	Усього капіталу
(у мільйонах гривень)						
Залишок на 01 січня 2020 року	100	51 439	31 790	83 329	44	83 373
Усього сукупних доходів за дев'ять місяців 2020 року	–	116 683	907	117 590	1	117 591
Результат від передавання активів	–	(5)	–	(5)	–	(5)
Реалізований результат переоцінки за проданими банківськими металами	–	15	(15)	–	–	–
Спрямування нереалізованих результатів від переоцінки цінних паперів та деривативів із резерву переоцінки	–	2 563	(2 563)	–	–	–
Залишок на 30 вересня 2020 року	100	170 695	30 119	200 914	45	200 959
Залишок на 01 січня 2021 року	100	67 734	117 092	184 926	44	184 970
Усього сукупних доходів за дев'ять місяців 2021 року	–	(21 539)	(617)	(22 156)	–	(22 156)
Результат від передавання активів	–	(84)	–	(84)	–	(84)
Реалізований результат переоцінки за проданими банківськими металами	–	5	(5)	–	–	–
Спрямування нереалізованих результатів від переоцінки цінних паперів та деривативів із резерву переоцінки	–	2 115	(2 115)	–	–	–
Залишок на 30 вересня 2021 року	100	48 231	114 355	162 686	44	162 730

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 20 листопада 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–38, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів

	Примітки	На 30 вересня 2021 року	На 30 вересня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Операційна діяльність			
Проценти отримані		24 904	19 375
Комісії отримані		472	287
Інші доходи		1 126	1 397
Проценти сплачені		(10 849)	(13 107)
Комісії сплачені		(36)	(206)
Інші витрати		(3 462)	(3 749)
Сплачені податки, збори і платежі		(439)	(349)
Перерахування коштів до Державного бюджету України		(24 434)	(42 722)
Збільшення кредитів банкам та іншим позичальникам		(26 944)	(10 327)
Погашення внутрішнього державного боргу		99	99
Збільшення/(зменшення) коштів банків на вимогу (зменшення)/збільшення коштів державних та інших установ		21 532 (16 574)	(24 963) 233
Зменшення/(збільшення) інших активів		531	(7 090)
Збільшення інших зобов'язань		1 503	3 876
Інший рух коштів		1 021	(275)
Чиста зміна грошових коштів від операційної діяльності		(31 550)	(77 521)
Інвестиційна діяльність			
Збільшення розміщених строкових депозитів		(248)	–
Чисте зменшення/(збільшення) цінних паперів нерезидентів		15 509	(15 241)
Придбання монетарного золота		(12)	(56)
Погашення цінних паперів України		12 917	12 500
Інвестиції в асоційовані компанії		2	–
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(433)	(107)
Продаж основних засобів та нематеріальних активів		2	10
Чиста зміна грошових коштів від інвестиційної діяльності		27 737	(2 894)
Фінансова діяльність			
Випуск банкнот та монет в обіг	13	33 718	90 752
Надходження коштів від МВФ		34 875	–
Погашення зобов'язань перед МВФ	13	(22 928)	(17 456)
Чисте зменшення депозитних сертифікатів, емітованих Національним банком України	13	(19 183)	(29 393)
Чиста зміна грошових коштів від фінансової діяльності		26 482	43 903
Вплив зміни валютних курсів		(12 838)	16 932
Чистий рух грошових коштів та їх еквівалентів		9 831	(19 580)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок звітного періоду		118 410	89 619
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного періоду	13	128 241	70 039

Від імені керівництва Національного банку України підписано та надано дозвіл на публікацію 26 листопада 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Примітки, подані на сторінках 8–38, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності

Розділ I. Основа складання фінансової звітності

1. Основна діяльність

Національний банк України (далі – Національний банк) є центральним банком України і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України “Про Національний банк України” та інших законодавчих актів України. Згідно із законодавством України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Під час виконання своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримання цінової стабільності в державі. Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, сталих темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, якщо це не перешкоджає досягненню цінової стабільності.

Національний банк не має на меті отримання прибутку.

Національний банк виконує функції та здійснює операції відповідно до Закону України “Про Національний банк України”.

Статутний капітал Національного банку є державною власністю.

До структури Національного банку станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року входять центральний апарат та відокремлений підрозділ (Банкотно-монетний двір), які здійснюють діяльність виключно в межах завдань і функцій Національного банку, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Дочірньою компанією Національного банку є ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ” (далі – Розрахунковий центр).

Відповідно до пункту 14 розділу XII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки” до 01 липня 2021 року реалізовано процес трансформації Розрахункового центру з банківської установи, яка здійснює клірингову діяльність, у небанківську фінансову установу, що здійснює клірингову діяльність.

Частка Національного банку в капіталі Розрахункового центру становить 83,55% станом на 30 вересня 2021 року (станом на 31 грудня 2020 року – 83,55%).

Статутний капітал Розрахункового центру на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року становить 206,7 мільйона гривень, який складається з простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 гривень кожна.

Розрахунковий центр відповідно до законодавства України здійснює професійну діяльність на ринках капіталу клірингову діяльність з визначення зобов'язань та клірингову діяльність центрального контрагента.

До функцій Розрахункового центру належить, зокрема:

- здійснення/забезпечення грошових розрахунків за укладеними деривативними контрактами та правочинами щодо інструментів грошового ринку, активів, допущених до торгів на організованому товарному ринку, за умови проведення розрахунків за принципом "поставка проти оплати" та за правочинами щодо цінних паперів за умови проведення розрахунків за принципом "поставка цінних паперів проти оплати";
- реалізація прав (у тому числі отримання доходів) за активами, які внесені на відповідні рахунки Розрахункового центру для здійснення/забезпечення розрахунків за деривативними контрактами та правочинами щодо фінансових інструментів, інших активів; пред'явлення вимог за гарантіями банків;
- вчинення правочинів щодо деривативних контрактів, фінансових інструментів, інших активів з метою забезпечення виконання зобов'язань.

Національний банк є засновником Корпоративного недержавного пенсійного фонду Національного банку (далі – КНПФ).

Національний банк здійснює адміністрування, управління активами та зберігання активів КНПФ.

Національний банк проаналізував наявність контролю, необхідного для консолідації відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності (далі – МСФЗ) 10 “Консолідована фінансова звітність” стосовно КНПФ. Національний банк є засновником, проте не зазнає ризиків та не має права щодо змінних результатів його діяльності. Відповідно до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” Національний банк не має контролю за КНПФ та відповідно КНПФ не було консолідовано під час складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Інвестиції Національного банку в асоційовану компанію станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року були представлені інвестиціями в статутний капітал ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕПОЗИТАРІЙ УКРАЇНИ” (далі – Національний депозитарій).

Національний банк, Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку та інші учасники фондового ринку є акціонерами Національного депозитарію. Згідно зі статутом Національний депозитарій провадить діяльність із депозитарного обліку та обслуговування обліку цінних паперів і корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах клієнтів.

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року Національний банк володів 2 580 простими іменними акціями Національного депозитарію номінальною вартістю 10 000 гривень кожна, загальною номінальною вартістю 25,8 мільйона гривень. Частка участі Національного банку в статутному капіталі Національного депозитарію на 30 вересня 2021 року становить 25% (на 31 грудня 2020 року – 25%).

2. Основи облікової політики та складання звітності

Цей розділ містить облікову політику Національного банку, яка належить до фінансової звітності в цілому.

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність Національного банку складена відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 34 “Проміжна фінансова звітність”, затвердженого Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність не включає всієї інформації, необхідної для повного комплексу фінансової звітності згідно з МСФЗ, а лише окремі примітки для пояснення подій та операцій, які є суттєвими для розуміння змін у фінансовому стані та результатах діяльності Національного банку з дати останньої річної консолідованої фінансової звітності Національного банку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність має розглядатися разом із річною консолідованою фінансовою звітністю Національного банку станом на 31 грудня 2020 року, складеною відповідно до МСФЗ.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність підготовлена на основі припущення, що Національний банк є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Упродовж дев'яти місяців 2021 року змін у цілях та політиці управління фінансовими ризиками Національного банку не було.

Офіційний курс гривні до основних іноземних валют, за якими відображені монетарні статті консолідованого звіту про фінансовий стан, та монетарного золота був таким:

	30 вересня 2021 року (у гривнях)	31 грудня 2020 року (у гривнях)
1 долар США	26,576	28,2746
1 СПЗ	37,442166	40,723015
1 євро	30,981	34,7396
1 фунт стерлінгів	35,8351	38,4393
1 тройська унція золота	46 234,8	53 200,92

Основні оцінки та судження під час застосування принципів бухгалтерського обліку

Національний банк використовує оцінки, припущення і професійні судження, які впливають на суми активів і зобов'язань, що відображені в проміжній скороченій консолідованій фінансовій звітності. Оцінки та судження регулярно переглядаються й ґрунтуються на досвіді керівництва Національного банку та інших чинниках, уключаючи майбутні події, очікування яких за наявних умов є обґрунтованими.

Найсуттєвіші оцінки та судження стосуються таких питань:

- інформація про основні припущення і судження щодо майбутніх подій, що можуть спричинити суттєве

коригування балансової вартості активів і зобов'язань у наступному звітному періоді;

- оцінка очікуваних кредитних збитків для коштів на вимогу та строкових депозитів в іноземній валюті та монетарному золоті;
- оцінка очікуваних кредитних збитків для цінних паперів, що оцінюються за амортизованою собівартістю;
- оцінка очікуваних кредитних збитків для кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам;
- знецінення основних засобів та нематеріальних активів;
- забезпечення під імовірні зобов'язання за пред'явленими до Національного банку судовими позовами;
- операції зі зв'язаними сторонами.

Під час розрахунку резервів під очікувані кредитні збитки станом на 30 вересня 2021 року Національний банк не застосовував до справедливої вартості застав за кредитними операціями визначені на основі експертних суджень додаткові дисконти для кризових періодів економічного циклу, урахуваючи висновок, що в найближчі роки (2021–2023 роки) економіка України перебуватиме в стані похвалення. Ці зміни в судженнях не мали суттєвого впливу на розмір резервів під очікувані кредитні збитки.

Станом на 31 грудня 2020 року заборгованість за облігаціями Державної іпотечної установи, які обліковуються за амортизованою собівартістю, перебувала на третій стадії зменшення корисності. Керівництво Національного банку вважає, що станом на 31 грудня 2020 року було наявне об'єктивне свідчення зменшення корисності (знецінення) за цими активами (порушення емітентом цінних паперів умов їх випуску – несплата номіналу та купона за черговий відсотковий період у строк, передбачений умовами випуску).

У березні 2021 року Державна казначейська служба України за розпорядженням Міністерства фінансів України на виконання доручення Кабінету Міністрів України перерахувала Національному банку грошові кошти в сумі 946 мільйонів гривень згідно з вимогою Національного банку про виконання зобов'язань за державною гарантією облігацій Державної іпотечної установи серії "В3".

Інших змін в облікових оцінках та судженнях управлінського персоналу (у частині суджень, що застосовуються для оцінки справедливої вартості боргових цінних паперів та визначення можливого знецінення депозитів, кредитів та цінних паперів, які оцінюються за амортизованою собівартістю) упродовж дев'яти місяців 2021 року не було.

Умовні зобов'язання

Зобов'язання з капітальних вкладень

Станом на 30 вересня 2021 року Національний банк мав зобов'язання з капітальних вкладень, які стосувалися придбання, будівництва та поліпшення основних засобів і нематеріальних активів, на загальну суму 320 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 251 мільйон гривень).

Судові процедури

До Національного банку під час його діяльності пред'являються певні позови. Станом на 30 вересня 2021 року наявні судові позови, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків невисокою, але керівництво Національного банку вважає, що розкриття інформації щодо таких судових справ майнового характеру може завдати шкоди Національному банку в суперечці з іншими сторонами щодо предмета позову. За такими справами забезпечення під імовірні зобов'язання не формувалося. Станом на 31 грудня 2020 року значних судових позовів, за якими Національний банк оцінював ймовірність настання можливих збитків невисокою, не було.

Водночас за позовами, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків високою, визнане відповідне забезпечення, яке станом на 30 вересня 2021 року становить 223 мільйони гривень (на 31 грудня 2020 року – 223 мільйони гривень).

Зміни, що відбулися протягом дев'яти місяців 2021 року в умовних зобов'язаннях за похідними фінансовими інструментами та зобов'язаннях з надання кредитів, наведено в примітках 5 та 9 відповідно.

Зміна формату подання

Під час складання проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності за півріччя 2021 року Національний банк змінив формат її подання для підвищення доречності, зрозумілості, взаємопов'язаності інформації, а саме:

- назва статті "Загальні резерви" Проміжного скороченого консолідованого звіту про фінансовий стан змінена на "Загальні резерви та нерозподілений прибуток", водночас зміст цієї статті не зазнав змін;
- урахуваючи потреби користувачів, уключено примітку "Управління капіталом";
- змінено формат подання примітки "Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток" до Проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід з огляду на те, що розподіл нереалізованих результатів на складові є корисним і актуальним лише для річної звітності, оскільки має на меті підвищити зрозумілість інформації щодо розрахунку прибутку до розподілу, який здійснюється лише станом на кінець року та відповідно розкривається тільки в річній консолідованій фінансовій звітності.

У примітці “Управління капіталом” подання порівняльної інформації за 2020 рік змінено відповідно до подання за дев’ять місяців 2021 року.

Зміни у примітці “Управління капіталом”:

	Представлено за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року	Зміна представлення	Змінено представлення за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)		
Статутний капітал	100	–	100
Загальні резерви	51 397	–	51 397
Нерозподілений прибуток	16 337	(36)	16 301
Резервний капітал	–	36	36
Резерв переоцінки іноземної валюти, монетарного золота	105 318	–	105 318
Резерв переоцінки банківських металів	1 320	–	1 320
Резерви переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	10 454	–	10 454
Усього власного капіталу	184 926	–	184 926

Під час складання проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності за дев’ять місяців 2021 року змінено подання порівняльних даних щодо відображення реалізованого результату переоцінки за проданими банківськими металами у сумі 15 мільйонів гривень, який не підлягає перекласифікації до складу прибутків або збитків, але відповідно до облікової політики Національного банку підлягає включенню безпосередньо до складу нерозподіленого прибутку. У зв’язку з цим у Проміжному скороченому звіті про власний капітал відповідну суму перенесено в межах статті “Резерв

переоцінки активів і зобов’язань” між рядками “Реалізований результат переоцінки за проданими банківськими металами” та “Усього сукупних доходів за дев’ять місяців 2020 року”. Відповідно скориговано суми переоцінки банківських металів, інших сукупних доходів та загальних сукупних доходів за порівняльний період Проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід. При цьому загальна сума резервів переоцінки активів і зобов’язань та власного капіталу Національного банку за порівняльний період не змінилася.

3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку

У III кварталі 2021 року зростання реального ВВП, за оперативною оцінкою Державної служби статистики України, становило 2,4% порівняно з відповідним кварталом минулого року (<http://ukrstat.gov.ua>).

Подальше відновлення економіки забезпечувалося сталим споживчим попитом та поживленням інвестиційної діяльності. Це зумовило зростання в низці промислових видів економічної діяльності (машинобудуванні, металургії, нафтопереробці), будівництві, роздрібній торгівлі, а також фінансовій сфері. Активно відновлювалися й інші сектори послуг унаслідок пом'якшення карантинних обмежень на роботу "контактних" видів діяльності. Вагомий внесок у зростання ВВП у III кварталі 2021 року мало і сільське господарство завдяки рекордному врожаю ранніх зернових. Поживлення економічної активності зумовлювало поліпшення стану ринку праці та подальше зростання доходів населення.

Зведений бюджет у січні – вересні 2021 року виконано із незначним профіцитом (2,5 мільярда гривень), водночас Державний бюджет України (далі – Державний бюджет) – з дефіцитом у 39,8 мільярда гривень. Дефіцит Державного бюджету та виплати за борговими зобов'язаннями профінансовано зокрема за рахунок боргових ресурсів, у тому числі використано частину коштів, отриманих від розподілу СПЗ, здійсненого МВФ. Державний та гарантований державою борг зменшився як в абсолютному вимірі, так і, за оцінками Національного банку, відносно ВВП порівняно з початком року, у тому числі під впливом зміцнення курсу гривні та прискореного зростання номінального ВВП.

У III кварталі 2021 року поточний рахунок платіжного балансу України повернувся до дефіциту (0,8 мільярда доларів США). Це зумовлювалося збільшенням імпорту енергоносіїв, а також збереженням значних обсягів виплат дивідендів та реінвестованих доходів. Відплив капіталу за фінансовим рахунком (0,9 мільярда доларів США) був зумовлений насамперед значними плановими виплатами за борговими зобов'язаннями державного сектору. Попри дефіцит платіжного балансу (1,6 мільярда доларів США) валові міжнародні резерви майже не змінилися завдяки надходженням від глобального розподілу СПЗ у серпні. Станом на кінець вересня вони становили 28,7 мільярда доларів США, що забезпечує фінансування 3,8 місяця майбутнього імпорту.

У III кварталі 2021 року споживча інфляція прискорилася до 11,0% у вересні 2021 року порівняно із відповідним місяцем минулого року. Стійкий споживчий попит, зростання виробничих витрат (на енергоресурси, оплату праці) і високі світові ціни на сировинні товари залишалися основними чинниками прискорення зростання індексу споживчих цін. Водночас

фундаментальний інфляційний тиск стабілізувався під впливом зміцнення обмінного курсу – приріст базового індексу споживчих цін у вересні 2021 становив 7,4% порівняно з відповідним місяцем минулого року.

У III кварталі 2021 року Національний банк і далі посилював монетарну політику, двічі підвищивши облікову ставку загалом на 100 б. п. до 8,5% річних. Посилення монетарної політики сприятиме утриманню під контролем інфляційних очікувань і поверненню інфляції на траєкторію стійкого сповільнення до цілі 5% у 2022 році. Для посилення ефекту дії трансмісійного механізму від підвищення облікової ставки Національний банк згорнув антикризові монетарні заходи. Також Національний банк продовжив нормалізацію операційного дизайну монетарної політики.

Обсяг ліквідності банківської системи в III кварталі 2021 року попри певне зменшення порівняно з попереднім кварталом залишався високим (середньоденні залишки коштів на коррахунках та в депозитних сертифікатах становили близько 200 мільярдів гривень). Середньоденні залишки коштів на коррахунках банків дещо знизилися і становили 55,5 мільярда гривень.

Рейтингова агенція Moody's у червні 2020 року підвищила кредитний рейтинг України до рівня "B3" з рівня "Caa1", який не змінювався з кінця 2018 року, а рейтингові агенції Fitch та Standard&Poor's підтвердили свої рейтинги для України на рівні "B" у серпні та вересні 2021 року відповідно (<https://mof.gov.ua/uk/kreditnij-rejting-potochni-rejtingi-zagalna-informacija-istorichni-zmini>).

Поширення пандемії COVID-19 у світі та в Україні та посилення карантинних обмежень триває. Проведення вакцинації в різних країнах є нерівномірним. Це зберігає ризики нових локдаунів з огляду на появу нових, більш небезпечних штамів вірусу, та відповідного послаблення економічної активності.

Українська економіка залишається під впливом анексії Росією Автономної республіки Крим, нерозв'язаного збройного конфлікту в окремих районах Луганської та Донецької областей, а також складних політичних та економічних зв'язків із Росією.

Надалі ці чинники можуть мати різноспрямований вплив на результати діяльності та фінансовий стан Національного банку. Однак міру такого впливу на сьогодні не можна достовірно визначити. Керівництво Національного банку ретельно стежить за поточним станом та розвитком подій і вживає необхідних заходів для послаблення впливу негативних чинників.

Розділ II.1. Фінансові інструменти

4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Упродовж дев'яти місяців 2021 року змін в обліковій політиці Національного банку не було.

Операції з фінансовими інструментами

Національний банк класифікує всі фінансові активи на категорії за справедливою вартістю через прибуток або

збиток та амортизованою собівартістю відповідно до визначених моделей управління фінансовими активами та характеристик грошових потоків. Усі фінансові зобов'язання Національного банку (крім похідних фінансових інструментів) оцінюються за амортизованою собівартістю.

Станом на 30 вересня 2021 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	92 901	92 906
Цінні папери нерезидентів	612 506	–	612 506
Авуари в СПЗ	–	35 336	35 336
Цінні папери України	1 260	328 729	329 989
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	94 906	94 906
Внутрішній державний борг	–	1 564	1 564
Внески в рахунок квоти МВФ	–	75 326	75 326
Інші фінансові активи	43	446	489
Усього фінансових активів	613 814	629 208	1 243 022

Станом на 31 грудня 2020 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	8	118 331	118 339
Цінні папери нерезидентів	671 778	–	671 778
Авуари в СПЗ	–	128	128
Цінні папери України	1 273	334 128	335 401
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	66 930	66 930
Внутрішній державний борг	–	1 635	1 635
Внески в рахунок квоти МВФ	–	81 927	81 927
Інші фінансові активи	46	1 269	1 315
Усього фінансових активів	673 105	604 348	1 277 453

Розділ II.ІІ. Фінансові активи та зобов'язання

5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
(у мільйонах гривень)		
Фінансові активи за амортизованою собівартістю		
Готівкова іноземна валюта	20 377	22 164
Кошти на вимогу	24 087	70 305
Строкові депозити в іноземній валюті	48 439	25 863
Резерви під очікувані кредитні збитки за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	(2)	(1)
Усього фінансових активів за амортизованою собівартістю	92 901	118 331
Фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках		
Кошти на вимогу для розрахунків за ф'ючерсними операціями	5	8
Усього фінансових активів	92 906	118 339
Нефінансові активи		
Рахунки на вимогу:		
у золоті	2 760	2 773
Усього нефінансових активів	2 760	2 773
Усього коштів та депозитів в іноземній валюті та банківських металах	95 666	121 112

Для цілей проміжного скороченого консолідованого звіту про рух грошових коштів грошові потоки від строкових депозитів у золоті класифікуються як інвестиційна діяльність, а від рахунків на вимогу в золоті – як операційна діяльність.

Станом на 30 вересня 2021 та 31 грудня 2020 року всі кошти та депозити в іноземній валюті не забезпечуються заставою.

Відшкодування всіх коштів і депозитів в іноземній валюті очікується протягом 12 місяців від звітної дати (станом на 31 грудня 2020 року – протягом 12 місяців).

Станом на 30 вересня 2021 року валова балансова вартість за коштами на вимогу становила 24 087 мільйонів гривень та змінилася переважно за рахунок перерозподілу валютних активів між інструментами управління міжнародними резервами (станом на 31 грудня 2020 року – 70 305 мільйонів гривень). Упродовж дев'яти місяців 2021 року та 2020 року кошти на вимогу перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Резерви під очікувані кредитні збитки за коштами на вимогу протягом дев'яти місяців 2021 року та 2020 року не формувалися.

Станом на 30 вересня 2021 року валова балансова вартість за строковими депозитами в іноземній валюті становила 48 439 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 2 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість

становила 25 863 мільйони гривень, резерв – 1 мільйон гривень). Упродовж дев'яти місяців 2021 року та 2020 року всі строкові депозити в іноземній валюті перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Зміни валової балансової вартості зумовлені поверненням наявних на початок року депозитів та розміщенням нових, а зміни в резервах – розформуванням резервів за поверненими депозитами та формуванням резервів за новими розміщеними депозитами.

До суми коштів на вимогу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках станом на 30 вересня 2021 року включені кошти в сумі 5 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 8 мільйонів гривень) для розрахунків за ф'ючерсними операціями в межах угод про управління інвестиціями та надання консультативних послуг між Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Національним банком.

Відповідно до Угоди про управління інвестиціями та надання консультативних послуг між Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Національним банком із жовтня 2013 року здійснюються операції з ф'ючерсами для регулювання процентного ризику.

Станом на 30 вересня 2021 року Національний банк не мав біржових ф'ючерсних контрактів (станом на 31 грудня 2020 року – 274 довгих біржових процентних ф'ючерсних контракти з терміном виконання в березні 2021 року, умовна вартість яких становить 1 031 мільйон гривень, або 36 мільйонів доларів США).

6. Цінні папери нерезидентів

Станом на 30 вересня 2021 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	382 480	4 483	386 963
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	827	827
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	6 511	35 508	42 019
номіновані в євро	–	8 555	8 555
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	1 254	729	1 983
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	8 155	104 216	112 371
номіновані в євро	1 566	26 645	28 211
номіновані в австралійських доларах	652	289	941
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	3 471	1 431	4 902
номіновані в юанях Женьміньбі	–	15 483	15 483
номіновані в японських єнах	358	9 772	10 130
Усього боргових цінних паперів	404 447	207 938	612 385
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	120	120
інвестиція в Міждержавний банк	–	1	1
Усього інструментів капіталу	–	121	121
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	404 447	208 059	612 506

Відшкодування всіх цінних паперів нерезидентів очікується протягом 12 місяців від звітної дати, за винятком інструментів капіталу на загальну суму 121 мільйон гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 121 мільйон гривень).

Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів уключають боргові цінні папери, випущені іноземними центральними та інвестиційними банками, міжнародними агенціями та іншими емітентами.

Станом на 31 грудня 2020 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	404 704	6 013	410 717
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	921	921
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	7 119	46 142	53 261
номіновані в євро	–	9 592	9 592
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	1 345	2 855	4 200
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	10 137	103 063	113 200
номіновані в євро	1 747	37 511	39 258
номіновані в австралійських доларах	736	328	1 064
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	5 886	2 975	8 861
номіновані в юанях Женьміньбі	345	16 120	16 465
номіновані в японських єнах	412	13 706	14 118
Усього боргових цінних паперів	432 431	239 226	671 657
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	120	120
інвестиція в Міждержавний банк	–	1	1
Усього інструментів капіталу	–	121	121
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	432 431	239 347	671 778

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 30 вересня 2021 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облигації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	14 078	374 145	0–2,875	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 3,8 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	242	6 442	0,125–1,875	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 28 днів до 1,6 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	35	1 254	0,13475	Щокварталу	29 днів
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	302	8 037	0,4–2,625	Кожні 6 місяців	Від 3,9 місяця до 4,8 року
номіновані в євро	50	1 549	0,125	1 раз на рік	5,1 року
номіновані в австралійських доларах	32	621	0,25–5,5	Кожні 6 місяців	Від 1,1 року до 3,1 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	97	3 483	0,125–0,75	Кожні 6 місяців	Від 9,8 місяця до 2,3 року
номіновані в японських єнах	1 500	358	0,02	Кожні 6 місяців	3,7 року
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	169	4 486	0,296–0,75	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 2,5 місяця до 4,4 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	24	860	0,25	1 раз на рік	6 років
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	1 330	35 355	0–3,375	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 4 днів до 4,5 року
номіновані в євро	275	8 520	0–0,5	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 5,5 місяця до 7,2 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	20	717	1	1 раз на рік	1,2 року
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	3 910	103 902	0–3,35	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 6 днів до 5 років
номіновані в євро	854	26 458	0–0,75	Щокварталу, 1 раз на рік	Від 1,6 місяця до 6,9 року
номіновані в австралійських доларах	15	288	0,8643	Щокварталу	1,6 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	40	1 433	0,375	1 раз на рік	1,8 року
номіновані в юанях Женьміньбі	3 794	15 598	0–3,4	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,6 місяця до 3,9 року
номіновані в японських єнах	41 000	9 774	0–0,42	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1,3 місяця до 3,1 року

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 31 грудня 2020 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю із відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облигації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	13 838	391 256	0–2,875	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 15 днів до 4,9 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	247	6 995	0,125–1,875	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 29 днів до 2,3 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	35	1 345	0,10875	Щокварталу	10,1 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	351	9 924	0,4–2,625	Кожні 6 місяців	Від 1,4 місяця до 4,8 року
номіновані в євро	50	1 737	0,125	1 раз на рік	5,9 року
номіновані в австралійських доларах	30	657	2,25–5,5	Кожні 6 місяців	Від 1,9 року до 2,3 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	151	5 797	0,5–1,5	Кожні 6 місяців	Від 22 днів до 2,6 року
номіновані в юанях Женьміньбі	80	345	2,95	Кожні 6 місяців	5,8 місяця
номіновані в японських єнах	1 500	412	0,02	Кожні 6 місяців	4,5 року
Облигації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	211	5 977	0,3965–0,75	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік	Від 11,6 місяця до 4,8 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	24	923	0,25	1 раз на рік	6,7 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	1 612	45 566	0–3,125	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,6 місяця до 6 років
номіновані в євро	273	9 484	0–4	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 3,6 місяця до 6,2 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	74	2 845	0–1	1 раз на рік, без сплати купона	Від 6,1 місяця до 2 років
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	3 625	102 495	0–3,35	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 29 днів до 4,9 року
номіновані в євро	1 071	37 206	0–0,75	Щокварталу, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 12 днів до 4,8 року
номіновані в австралійських доларах	15	325	0,869	Щокварталу	10,7 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	77	2 960	0,375–0,40538	Щокварталу, 1 раз на рік	Від 9,1 місяця до 2,6 року
номіновані в юанях Женьміньбі	3 754	16 267	0–4,8	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 1,9 місяця до 4,6 року
номіновані в японських єнах	50 000	13 722	0–0,42	Кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1,9 місяця до 3,8 року

7. Операції з МВФ

7.1. Авуари в СПЗ

Авуари в СПЗ – кошти до запитання в СПЗ на рахунку, який відкрито в МВФ для України.

Нижче наведено рух коштів за рахунками авуарів у СПЗ протягом дев'яти місяців 2021 року та аналогічного періоду 2020 року:

	2021 рік	2020 рік
	(у мільйонах гривень)	
Залишок авуарів у СПЗ станом на 1 січня	128	234
Надходження коштів від МВФ:		
на користь Уряду України (далі – Уряд)	–	55 259
Надходження коштів від розподілу СПЗ	72 816	–
Купівля СПЗ	40 949	35 091
Інші надходження та платежі	486	83
Погашення кредиту:		
від імені Національного банку (примітка 7.3)	(22 928)	(17 456)
від імені Уряду	(12 409)	(11 989)
Сплата комісій, пов'язаних з отриманням кредиту	(62)	(469)
Конвертація СПЗ в інші іноземні валюти:		
на користь Уряду	(37 941)	(55 259)
Сплата відсотків за користування позикою МВФ:		
від імені Національного банку	(3 350)	(3 764)
від імені Уряду	(2 127)	(1 482)
Сплата відсотків за користування коштами, отриманими за розподілом СПЗ:		
від імені Національного банку	(2)	(8)
від імені Уряду	(24)	(125)
Інші платежі	(1)	(1)
Доходи за авуарами в СПЗ	3	1
Курсові різниці	(202)	58
Залишок авуарів у СПЗ станом на 30 вересня	35 336	173

Упродовж дев'яти місяців 2021 року та дев'яти місяців 2020 року коштів від МВФ на користь Національного банку не надходило.

У червні 2021 року на рахунок авуарів України відповідно до рішення Ради директорів МВФ зараховано 12,53 мільйона СПЗ, або 486 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на дату надходження коштів. Сума цих надходжень визнана доходами Національного банку та включена до статті “Інші доходи” Консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.

МВФ відповідно до прийнятого рішення Ради керуючих МВФ схвалив загальний розподіл СПЗ для забезпечення ліквідності в глобальній економічній системі шляхом поповнення валютних резервів держав – членів МВФ. У серпні 2021 року на рахунок авуарів у СПЗ надійшли кошти на суму 1 928 мільйонів СПЗ (72 816 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату надходження коштів) за загальним розподілом СПЗ. Частину цієї суми в обсязі 1 000 мільйонів СПЗ (37 941 мільйон гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу) у вересні 2021 року конвертовано в долари США та євро і зараховано на рахунки Державної казначейської служби України.

7.2. Внески в рахунок квоти МВФ

Сума квоти – спеціальний тип активу, який є внеском України як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою керуючих МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів МВФ та частку в розподілі СПЗ – одиниці обліку МВФ. Основна частина квоти України сплачена шляхом випуску Національним банком безпроцентного боргового зобов'язання на користь МВФ, а решта суми квоти зарахована на рахунки МВФ № 1 та № 2 (примітка 7.3).

Станом на 30 вересня 2021 року загальна сума квоти України становить 2 012 мільйонів СПЗ (75 326 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду) (станом на 31 грудня 2020 року – 2 012 мільйонів СПЗ, або 81 927 мільйонів гривень за

офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Проценти за квотою не нараховуються. Внески в рахунок квоти є непоточним активом.

Резервна позиція в МВФ – спеціальний тип активу, який утворюється в результаті обміну частини внеску в рахунок квоти на ліквідні вимоги держави-члена до МВФ. Резервна позиція є частиною валютних резервів країни.

Станом на 30 вересня 2021 року резервна позиція України в МВФ становить 241 031 СПЗ, або 9 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду (станом на 31 грудня 2020 року – 241 031 СПЗ, або 10 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року).

7.3. Зобов'язання перед МВФ

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
		(у мільйонах гривень)
Боргові зобов'язання на користь МВФ за купівлею СПЗ	152 786	190 151
Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ	37 807	3 317
Рахунок МВФ № 2	3	3
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	190 596	193 471
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	75 128	81 711
Рахунок МВФ № 1	189	206
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	75 317	81 917
Усього зобов'язань перед МВФ	265 913	275 388

Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ – кошти, отримані Національним банком у результаті розподілів СПЗ.

Боргові зобов'язання на користь МВФ за купівлею СПЗ – кредити, отримані від МВФ на рахунки в Національному банку. Упродовж дев'яти місяців 2021 року та 2020 році надходжень від МВФ на користь Національного банку не було (примітка 7.1).

Рахунок МВФ № 1 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для відображення операцій із МВФ, пов'язаних із використанням та поверненням кредитів МВФ; рахунок МВФ № 2 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для надходжень та адміністративних видатків МВФ у гривні на території України.

У третьому кварталі 2021 року зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ збільшилися в зв'язку із загальним розподілом СПЗ, схваленим Радою керуючих МВФ, на суму коштів, які ще не були використані, в обсязі 928 мільйонів СПЗ (36 988 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) (примітка 7.1).

Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою – зобов'язання зі сплати квоти. Упродовж дев'яти місяців 2021 року та в 2020 році змін у боргових зобов'язаннях за квотою у зв'язку зі здійсненням адміністративних витрат МВФ у гривні не було.

Упродовж дев'яти місяців 2021 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 588 мільйонів СПЗ (22 928 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу або 22 559 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) [упродовж дев'яти місяців 2020 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 469 мільйонів СПЗ (17 456 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу або 17 288 мільйонів гривень за річним курсом МВФ)] (примітка 7.1).

Усі зобов'язання перед МВФ є довгостроковими, крім залишків на рахунках МВФ № 1 і № 2, зобов'язань перед МВФ за розподілом СПЗ, зобов'язань перед МВФ за кредитом у сумі 1 086 мільйонів СПЗ (43 258 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) та нарахованих відсотків за зобов'язаннями перед МВФ [у 2020 році – 649 мільйонів СПЗ (23 932 мільйони гривень за річним курсом МВФ) та нарахованих відсотків за зобов'язаннями перед МВФ].

8. Цінні папери України

Станом на 30 вересня 2021 року цінні папери України подані таким чином:

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:		
в іноземній валюті:		
державні деривативи, номіновані в доларах США	1 260	1 273
Усього цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 260	1 273
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:		
у національній валюті:		
облігації внутрішньої державної позики	328 729	334 128
Усього боргових цінних паперів за амортизованою собівартістю	328 729	334 128
Усього цінних паперів України	329 989	335 401

Національний банк відповідно до Закону України "Про Національний банк України" здійснює операції з цінними паперами України лише на вторинному ринку.

Облігації внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) емітовані Міністерством фінансів України і мають номінальну вартість 1 000 гривень кожна.

Упродовж дев'яти місяців 2021 року та в 2020 році Національний банк ОВДП не придбав.

Кожен державний дериватив має умовну суму в розмірі 1 000 доларів США або таку сукупну суму, яка є цілим кратним числом, що дорівнює 1 000 доларів США (далі – умовна сума). Виплати за державними деривативами залежать від досягнення певних показників валового внутрішнього продукту та показника приросту реального валового внутрішнього продукту за 2019–2038 роки. У червні 2021 року відбулася виплата за державними

деривативами в сумі 0,6 мільйона доларів США або 15 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу.

Відшкодування всіх цінних паперів України очікується пізніше ніж через 12 місяців від звітної дати, за винятком номінальної вартості ОВДП і нарахованих процентів за борговими цінними паперами на загальну суму 27 048 мільйонів гривень, які підлягають сплаті протягом 12 місяців від звітної дати (станом на 31 грудня 2020 року відшкодування всіх цінних паперів України очікувалося пізніше ніж через 12 місяців від звітної дати, за винятком номінальної вартості ОВДП і нарахованих процентів за борговими цінними паперами на загальну суму 21 022 мільйони гривень, які підлягають сплаті протягом 2020 року).

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року всі цінні папери України є державними цінними паперами.

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 30 вересня 2021 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи	1 165	44	–	–	–	До 18,7 року
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:						
у національній валюті:						
облігації внутрішньої державної позики	312 606	–	7,07–12,53	7,30–14,10	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 3,7 місяця до 26,1 року

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 31 грудня 2020 року надано в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
--	--	---	---	----------------------------	--------------------------------	---------------------

**Цінні папери за справедливою вартістю
через прибуток або збиток:**

в іноземній валюті:

державні деривативи	1 240	44	–	–	–	До 19,4 року
---------------------	-------	----	---	---	---	--------------

**Боргові цінні папери за амортизованою
собівартістю:**

у національній валюті:

облігації внутрішньої державної позики	324 577	–	7,45–15,43	6,6–14,3	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 1,3 місяця до 26,9 року
--	---------	---	------------	----------	-------------------------------------	--------------------------------

Упродовж дев'яти місяців 2021 року та 2020 року всі державні цінні папери перебували на стадії 1. Резерв під очікувані кредитні збитки за державними цінними паперами упродовж дев'яти місяців 2021 року та 2020 року не формувався.

9. Кредити банкам та іншим позичальникам

Кредити банкам та іншим позичальникам за цільовим призначенням класифікуються таким чином:

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Кредити, надані банкам для підтримання їх ліквідності:		
для стабілізації роботи банків	39 047	41 434
шляхом проведення тендерів Національним банком:		
короткострокові	2 305	13 916
довгострокові	88 866	48 381
інші	10	10
Кредити, надані в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку	36	36
Інші	2	2
Резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами банкам та іншим позичальникам	(35 360)	(36 849)
Усього кредитів банкам та іншим позичальникам	94 906	66 930

Упродовж дев'яти місяців 2021 року Національний банк здійснював підтримку ліквідності банків через постійно діючу лінію рефінансування (кредити овернайт), рефінансування банків строком від 14 до 90 днів та від одного до п'яти років (2020 рік – строком від 14 до 90 днів та від одного до п'яти років) шляхом проведення тендерів. Національний банк має непогашену заборгованість за такими кредитами станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року.

Національний банк надає банкам кредити овернайт і кредити рефінансування під заставу пулу, що може складатися з таких видів активів (майна): державні облігації України, депозитні сертифікати Національного банку, облігації міжнародних фінансових організацій (емісія яких здійснюється відповідно до законодавства України), облігації підприємств, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облігації внутрішніх місцевих позик, іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни).

Як забезпечення виконання зобов'язань за стабілізаційними кредитами, що були надані банкам для підтримання їх ліквідності до 2017 року та залишалися непогашеними станом на 30 вересня 2021 року і 31 грудня 2020 року, приймалися цінні папери (державні облігації України, облігації підприємств, у тому числі ті, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України), іноземна валюта, акції власників істотної участі банку, нерухоме майно та майнові права за кредитними договорами. Із 2017 року стабілізаційні кредити Національний банк не надає. Замість стабілізаційних кредитів Національний банк може надавати банкам кредити для екстреної підтримки ліквідності, але такі кредити банкам ще не надавалися.

Станом на 30 вересня 2021 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 39 047 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам

для стабілізації роботи банків, – 34 999 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 41 434 мільйони гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 36 470 мільйонів гривень).

Станом на 30 вересня 2021 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, становила 91 171 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, – 313 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення тендерів Національним банком, становила 62 297 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 331 мільйон гривень).

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року валова балансова вартість інших кредитів становила 10 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 10 мільйонів гривень.

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року валова балансова вартість кредитів, наданих в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку, та інших кредитів становила 38 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 38 мільйонів гривень.

Розрахункова справедлива вартість кредитів банкам та іншим позичальникам зазначена в примітці 18.

Зобов'язання з надання кредитів

Станом на 30 вересня 2021 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкличної відновлюваної кредитної лінії на загальну суму 2 000 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 2 000 мільйонів гривень).

10. Кошти банків

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Кореспондентські рахунки:		
у національній валюті	51 916	37 501
Кошти банків на рахунках зі спеціальним режимом використання:		
у національній валюті	1 369	1 370
в іноземній валюті	135	165
Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком:		
в іноземній валюті	16 820	10 981
Усього коштів банків	70 240	50 017

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки за залишками коштів на кореспондентських рахунках не нараховуються.

Кошти банків зі спеціальним режимом використання станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року включають кошти для проведення розрахунків ліквідаційними комісіями в разі припинення діяльності

банків та в інших випадках, передбачених законодавством України і нормативно-правовими актами Національного банку.

Станом на 30 вересня 2021 року і 31 грудня 2020 року всі кошти банків мають строк погашення до 12 місяців.

11. Кошти державних та інших установ

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Кошти бюджетів та бюджетних установ:		
у національній валюті	42 141	12 013
в іноземній валюті	7 729	57 080
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб:		
у національній валюті	1 464	1 414
Інші:		
у національній валюті	215	110
в іноземній валюті	64	47
Усього коштів державних та інших установ	51 613	70 664

Національний банк обслуговує кошти Державного бюджету і місцевих бюджетів, які консолідовані на єдиному казначейському рахунку.

Відповідно до Закону України "Про Національний банк України" за залишками коштів бюджетних установ проценти не сплачуються, за коштами Фонду

гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 вересня 2021 року встановлено процентну ставку 5,04% (станом на 31 грудня 2020 року – 5,68%).

Станом на 30 вересня 2021 року і 31 грудня 2020 року всі кошти державних та інших установ мають строк погашення до 12 місяців.

12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком

Депозитний сертифікат Національного банку – один із монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням Національного банку в бездокументарній формі, який засвідчує розміщення в Національному банку коштів банків та їхнє право на отримання внесеної суми і

процентів після закінчення встановленого строку. Дохідність депозитних сертифікатів установлюється відповідно до Основ процентної політики Національного банку з урахуванням її поточних цілей.

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року (у мільйонах гривень)
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:		
депозитні сертифікати овернайт	49 031	52 494
депозитні сертифікати строком до 100 днів	95 468	110 991
Усього депозитних сертифікатів за амортизованою собівартістю	144 499	163 485

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року в обігу перебували депозитні сертифікати номінальною вартістю 1 мільйон гривень кожен.

дохідність – 7,22% річних, початковий строк розміщення – від 1 до 14 днів).

Середньозважена дохідність за розміщеними впродовж дев'яти місяців 2021 року депозитними сертифікатами становила 6,56% річних, початковий строк розміщення коштів – від 1 до 14 днів (у 2020 році – середньозважена

Станом на 30 вересня 2021 року і 31 грудня 2020 року всі депозитні сертифікати, емітовані Національним банком, мають строк погашення до 12 місяців.

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену дохідність, розмір процентної ставки, строки розміщення та періодичність сплати процентів станом на 30 вересня 2021 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена дохідність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Строк розміщення, календарних днів	Періодичність сплати процентів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	49 021	7,50	7,50	1	1 раз під час погашення
депозитні сертифікати строком до 100 днів	95 237	8,50	8,50	14	1 раз під час погашення

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену дохідність, розмір процентної ставки, строки розміщення та періодичність сплати процентів станом на 31 грудня 2020 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена дохідність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Строк розміщення, календарних днів	Періодичність сплати процентів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	52 487	5,00	5,00	4	1 раз під час погашення
депозитні сертифікати строком до 100 днів	110 954	6,00	6,00	7	1 раз під час погашення

13. Грошові кошти та їх еквіваленти

	Примітки	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
(у мільйонах гривень)			
Готівкова іноземна валюта	5	20 377	22 164
Кошти на вимогу (крім коштів, використання яких є обмеженим)	5	24 093	70 258
Розміщені короткострокові депозити з терміном погашення до трьох місяців (крім депозитів у золоті, банківських металах та коштів, використання яких є обмеженим)	5	48 438	25 860
Авуари в СПЗ	7.1	35 333	128
Усього грошових коштів та їх еквівалентів		128 241	118 410

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за дев'ять місяців 2021 року:

	Примітка	На 01 січня 2021 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Проценти сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 вересня 2021 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		558 694	33 718	–	–	–	–	592 412
Зобов'язання перед МВФ	7.3	275 388	11 947	(3 352)	(21 146)	3 208	(132)	265 913
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	12	163 485	(19 183)	(7 311)	–	7 508	–	144 499

Національний банк класифікує сплачені проценти як грошові кошти від операційної діяльності в Проміжному скороченому консолідованому звіті про рух грошових коштів.

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за дев'ять місяців 2020 року:

	Примітка	На 01 січня 2020 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Проценти сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 вересня 2020 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		425 256	90 752	–	–	–	–	516 008
Зобов'язання перед МВФ	7.3	236 945	(17 456)	(3 772)	49 898	3 715	22	269 352
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	12	151 932	(29 393)	(9 036)	–	8 889	179	122 571

Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами

14. Процентні доходи та витрати

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Процентні доходи				
Доходи за цінними паперами України за амортизованою собівартістю	5 775	27 196	5 051	18 910
Доходи за кредитами банкам	1 957	4 755	470	1 489
Доходи за коштами та депозитами в іноземній валюті	26	66	16	254
Доходи за авуарами в СПЗ	3	3	–	1
Доходи за внутрішнім державним боргом	34	102	36	108
Інші	4	11	6	11
Усього процентних доходів за ефективною ставкою	7 799	32 133	5 579	20 773
Процентні витрати				
Витрати за депозитними сертифікатами, що емітовані Національним банком	(2 791)	(7 508)	(1 539)	(8 877)
Витрати за операціями з МВФ	(1 035)	(3 315)	(1 293)	(3 715)
Витрати за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	(23)	(55)	(60)	(143)
Витрати за отриманими кредитами	(21)	(64)	(22)	(73)
Усього процентних витрат за ефективною ставкою	(3 870)	(10 942)	(2 914)	(12 808)
Процентні витрати за коштами на вимогу та строковими депозитами з від'ємною ставкою	(36)	(68)	(26)	(82)
Чистий процентний дохід	3 893	21 123	2 639	7 883

До інших процентних доходів віднесено процентні доходи за кредитами, наданими працівникам.

Упродовж дев'яти місяців 2021 року до складу доходів за цінними паперами України за амортизованою собівартістю включено доходи за інфляційними ОВДП у розмірі 1 193 мільйони гривень – за III квартал 2021 року,

13 086 мільйонів гривень – нарастаючим підсумком із початку 2021 року (за III квартал 2020 року – 87 мільйонів гривень, нарастаючим підсумком із початку 2020 року – 3 939 мільйонів гривень).

15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Нереалізовані (витрати)/доходи від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	(12 628)	(38 305)	31 473	80 404
Реалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	–	143	2 557	14 053
Усього результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	(12 628)	(38 162)	34 030	94 457

16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках				
Процентні доходи	1 700	5 545	2 203	6 617
Нереалізовані результати від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках	276	(4 797)	(922)	8 577
Реалізований результат за цінними паперами нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	(1 250)	(1 550)	151	1 729
Усього результатів від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	726	(802)	1 432	16 923
Похідні фінансові інструменти				
Нереалізовані результати від похідних фінансових інструментів	(148)	(1 242)	(760)	(525)
Реалізований результат від похідних фінансових інструментів (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	55	175	39	117
Усього результатів від похідних фінансових інструментів	(93)	(1 067)	(721)	(408)
Майнові права за кредитними договорами, права вимоги за якими перейшли до Національного банку				
Реалізований результат (нереалізовані результати поточного періоду, що стали реалізованими)	–	–	–	(1)
Усього результатів за майновими правами за кредитними договорами, права вимоги за якими перейшли до Національного банку	–	–	–	(1)
Усього результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутку або збитку	633	(1 869)	711	16 514

Упродовж дев'яти місяців 2021 року отримані проценти за цінними паперами нерезидентів, уключені в чисте зменшення/(збільшення) цінних паперів нерезидентів проміжного скороченого консолідованого звіту про рух

грошових коштів, становили 5 680 мільйонів гривень (упродовж дев'яти місяців 2020 року – 6 485 мільйонів гривень).

17. (Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності фінансових та нефінансових активів

(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності фінансових активів:

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	–	(2)	(2)	7
Прибутки від відновлення корисності за облігаціями інших державних установ за амортизованою собівартістю	–	14	12	82
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за кредитами банкам та іншим позичальникам	(294)	(352)	236	489
Збитки від зменшення корисності за кредитами працівникам	1	1	1	–
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за процентними фінансовими активами	(293)	(339)	247	578
Прибутки/(збитки) від відновлення/(зменшення) корисності за іншими активами	1	(2)	(1)	(2)

Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

Національний банк визначає розрахункову справедливую вартість фінансових активів і зобов'язань, використовуючи ринкову інформацію (за її наявності) і відповідні методики оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості неодмінно потрібне професійне судження. Розрахункова справедлива вартість не завжди відповідає реальним сумах, за які Національний банк міг би реалізувати фінансові активи та зобов'язання з урахуванням поточних обставин, оскільки активність фінансового ринку України залишається низькою.

Фінансові активи та зобов'язання за справедливою вартістю

До фінансових інструментів за справедливою вартістю належать цінні папери нерезидентів, похідні фінансові інструменти.

Справедлива вартість цих цінних паперів визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані 1 рівня), інших котирувань з торгово-інформаційних систем (вхідні дані 2 рівня) або, якщо немає інформації про котирування на активному ринку, на підставі дохідного підходу та вхідних даних 3 рівня (дохідність цінних паперів під час їх первинного розміщення емітентом та припущення щодо незмінності цієї дохідності до дати погашення відповідних цінних паперів, урахуваючи короткі строки до погашення).

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів (ф'ючерсів, державних деривативів) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані 1 рівня).

Фінансові активи та зобов'язання за амортизованою собівартістю

Національний банк визначив, що справедлива вартість певних фінансових активів і зобов'язань за амортизованою собівартістю суттєво не відрізняється від їх балансової вартості для цілей розкриття справедливої вартості. До цих фінансових активів і зобов'язань належать кошти і депозити в іноземній валюті, авуари в СПЗ та внески в рахунок квоти МВФ, інші фінансові активи, банкноти і монети в обігу, кошти банків, кошти державних та інших установ, депозитні сертифікати Національного банку та зобов'язання перед МВФ, інші фінансові зобов'язання.

До фінансових інструментів за амортизованою собівартістю, справедлива вартість яких може суттєво

відрізнятися від їх балансової вартості, належать цінні папери України, внутрішній державний борг у національній валюті, кредити банкам та іншим позичальникам. Усі ці фінансові інструменти не мають активного ринку.

Справедливу вартість тих фінансових активів і зобов'язань, для яких немає активного ринку, Національний банк розраховує для розкриття в консолідованій фінансовій звітності за методом дисконтування грошових потоків (дохідний підхід). У зазначеній моделі враховуються майбутні процентні платежі та погашення основної суми заборгованості, строки погашення та ставка дисконтування.

Справедливу вартість цінних паперів України Національний банк визначає на підставі дохідного підходу і такої інформації:

для довгострокових інфляційних державних облігацій – вхідних даних 2 рівня (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, та фактичних значень індексу споживчих цін за місячний період до попереднього місяця з вересня 2020 року до серпня 2021 року) і 3 рівня (консенсусний прогноз значень індексу споживчих цін на наступні п'ять років з щомісячного видання FOCUSECONOMICS за вересень 2021 року та цільові значення індексу споживчих цін, визначені Національним банком на період з 6 до 30 року);

для інших державних облігацій України – вхідних даних 2 рівня (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона).

Як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості внутрішнього державного боргу в національній валюті використовується середньозважена ставка Національного банку за всіма інструментами рефінансування (вхідні дані 3 рівня).

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, була використана ринкова ставка (облікова ставка Національного банку) на дату розрахунку (вхідні дані 3 рівня).

Використані ставки дисконтування були такими:

	30 вересня 2021 року	31 грудня 2020 року
	Ставка дисконтування, у % річних	Ставка дисконтування, у % річних
Цінні папери України в національній валюті:		
облігації внутрішньої державної позики	7,07–12,53	7,45–11,59
Внутрішній державний борг у національній валюті (1994–1996 роки)	9,75	6,08
Кредити банкам та іншим позичальникам у національній валюті	8,50	6,00
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	10,32

У наведеній нижче таблиці подано балансову вартість та оцінку справедливої вартості фінансових активів, які не відображаються в проміжному скороченому консолідованому звіті про фінансовий стан Національного банку за їх справедливою вартістю:

	30 вересня 2021 року		31 грудня 2020 року	
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Балансова вартість	Справедлива вартість
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери України в національній валюті:				
облігації внутрішньої державної позики	328 729	304 283	334 128	315 282
Внутрішній державний борг	1 564	1 484	1 635	1 876
Кредити банкам та іншим позичальникам	94 906	96 000	66 930	67 229
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	–	907	920

Оскільки розрахунки оціночної справедливої вартості ґрунтуються на певних припущеннях, слід ураховувати те, що надана інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована.

Справедлива вартість фінансових інструментів за рівнями її оцінки розподілялася таким чином:

	30 вересня 2021 року			31 грудня 2020 року		
	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
(у мільйонах гривень)						
Активи, які оцінені за справедливою вартістю						
Кошти та депозити в іноземній валюті (ф'ючерси)	5	–	–	8	–	–
Цінні папери нерезидентів, які обліковуються за справедливою вартістю	469 486	127 446	15 574	521 245	125 534	24 999
Цінні папери України за справедливою вартістю:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи, номіновані в доларах США	1 260	–	–	1 273	–	–
Активи, справедлива вартість яких розкривається						
Цінні папери України в національній валюті:						
облігації внутрішньої державної позики	–	165 322	138 961	–	184 466	130 816
Внутрішній державний борг	–	–	1 484	–	–	1 876
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	–	96 000	–	–	67 229
Вимоги за облігаціями інших державних установ	–	–	–	–	–	920

Упродовж дев'яти місяців 2021 року не було суттєвих переведень фінансових інструментів між 1 і 2 рівнями оцінки справедливої вартості. Упродовж дев'яти місяців 2021 року не було переведень фінансових інструментів до 3 рівня оцінки справедливої вартості або з нього.

Довгострокові інфляційні ОВДП, справедлива вартість яких розкривається, включені до 3 рівня оцінки справедливої вартості.

Зміну справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та включені до 3 рівня оцінки справедливої вартості, подано таким чином:

Справедлива вартість цінних паперів нерезидентів, які оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках та віднесені до 3 рівня оцінки	
(у мільйонах гривень)	
Цінні папери нерезидентів станом на 31 грудня 2019 року	33 400
Доходи	5 962
Придбані цінні папери нерезидентів	23 218
Погашені цінні папери нерезидентів	(35 195)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 вересня 2020 року	27 385
Цінні папери нерезидентів станом на 31 грудня 2020 року	24 999
Витрати	(3 265)
Придбані цінні папери нерезидентів	12 048
Погашені цінні папери нерезидентів	(18 208)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 вересня 2021 року	15 574

Доходи та витрати від зміни справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та віднесені до 3 рівня оцінки справедливої вартості, включено до результатів від операцій із фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті і до результатів від операцій із фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток Проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (примітки 15 та 16 відповідно). Інформація щодо змін у справедливій вартості цінних паперів нерезидентів, які оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках та віднесені до 3 рівня оцінки, за порівняльний період була уточнена в частині розкриття сум придбання, погашення та інших змін за дев'ять місяців 2020 року. Зазначені уточнення не вплинули на інші показники та статті фінансової звітності.

Середньозважена модифікована дюрація за фінансовими активами за справедливою вартістю, що належать до 3 рівня ієрархії справедливої вартості (крім інструментів капіталу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках), становить 0,51 станом на 30 вересня 2021 року (0,48 – станом на 31 грудня 2020 року). Збільшення ставок дохідності, використаних для визначення справедливої вартості таких фінансових активів станом на 30 вересня 2021 року (вхідні дані 3 рівня), на 1 базисний пункт призведе до зменшення справедливої вартості відповідних активів на 79 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 120 мільйонів гривень), а зменшення цих ставок дохідності на 1 базисний пункт – до збільшення справедливої вартості активів на 79 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 120 мільйонів гривень).

Розділ III. Управління капіталом

19. Управління капіталом

Функцію капіталу Національного банку є забезпечення економічної самостійності та здатності виконання ним функцій, визначених законодавством України. Загальна сума капіталу, управління яким здійснює Національний банк, станом на 30 вересня 2021 року становить 162 686 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2020 року – 184 926 мільйонів гривень). Для Національного банку немає вимог до розміру власного капіталу, крім розміру статутного капіталу, установленого Законом України “Про Національний банк України”.

Статутний капітал

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” розмір статутного капіталу становить 10 мільйонів гривень. Його розмір був збільшений до 100 мільйонів гривень за рішенням Ради Національного банку за підсумками 2007 року.

Загальні резерви

Національний банк створює загальні резерви, які використовуються на покриття його збитків, згідно з вимогами Закону України “Про Національний банк України”.

Загальні резерви, сформовані за звітний рік, повинні дорівнювати 10% від середньорічного обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку, які у 2020 році становили 676 914 мільйонів гривень.

Резервний капітал

Резервний капітал включає резервний фонд, що формується дочірньою компанією Національного банку відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність” шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку дочірньої компанії. Відрахування до резервного

фонду має бути не меншим ніж 5% суми чистого прибутку до досягнення резервним фондом 25% регулятивного капіталу дочірньої компанії.

Резерви переоцінки активів і зобов'язань

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” нереалізовані доходи від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота у зв'язку зі змінами офіційного курсу гривні до іноземних валют/облікової ціни золота протягом звітного року, а також нереалізовані доходи від переоцінки цінних паперів та похідних фінансових інструментів у зв'язку з їх переоцінкою до справедливої вартості, нереалізовані доходи або витрати від переоцінки банківських металів у зв'язку зі змінами облікової ціни банківських металів Національний банк спрямовує до статті “Резерви переоцінки активів і зобов'язань” у розділі “Власний капітал” консолідованого звіту про фінансовий стан та консолідованого звіту про зміни у власному капіталі.

Сума резервів переоцінки використовується для компенсації сум нереалізованих витрат від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота, цінних паперів, похідних фінансових інструментів за справедливою вартістю, якщо вони накопичуються протягом звітного року.

Сума резервів переоцінки за іноземною валютою, монетарним золотом, за цінними паперами, похідними фінансовими інструментами, банківськими металами, що вибувають, уключається до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах.

Станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року власний капітал Національного банку складався з таких компонентів:

	На 30 вересня 2021 року	На 31 грудня 2020 року
	(у мільйонах гривень)	
Статутний капітал	100	100
Загальні резерви	67 691	51 397
Нерозподілений прибуток	(19 496)	16 301
Резервний капітал	36	36
Резерв переоцінки іноземної валюти, монетарного золота	105 318	105 318
Резерв переоцінки банківських металів	697	1 320
Резерви переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	8 340	10 454
Усього власного капіталу	162 686	184 926

20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України

Згідно з нормами Податкового кодексу України Національний банк здійснює розрахунки з Державним бюджетом відповідно до статті 5¹ Закону України “Про Національний банк України”.

Національний банк перераховує частину прибутку до розподілу до Державного бюджету відповідно до Закону України “Про Національний банк України”. Прибуток до розподілу визначається шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів звітного періоду, що спрямовуються до резервів переоцінки. Нереалізовані доходи, що стають реалізованими в наступних періодах, включаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах. Національний банк компенсує суму перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного року, а в разі їх недостатності – коштами загальних резервів.

Частина прибутку до розподілу, що залишається після формування загальних резервів та підлягає сплаті до Державного бюджету, перераховується після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку річної фінансової звітності.

Загальні резерви, сформовані за звітний рік, повинні дорівнювати 10% від середньорічного обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” Національний банк не має права перераховувати до Державного бюджету суму частини прибутку до розподілу більшу, ніж визначена в річній фінансовій звітності, що підтверджена зовнішнім аудитом та затверджена Радою Національного банку.

Відповідно загальна сума коштів, яку Національний банк перерахував у квітні 2021 року до Державного бюджету, становить 24 434 мільйони гривень (у 2020 році Національний банк перерахував до Державного бюджету 42 722 мільйони гривень).

Прогнозні очікування Національного банку щодо суми прибутку до розподілу за 2021 рік становлять 27,3 мільярда гривень, а щодо суми частини прибутку до розподілу за 2021 рік, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету в 2022 році, – 13,6 мільярда гривень. Остаточний обсяг частини прибутку до розподілу Національного банку, що підлягатиме перерахуванню Національним банком до Державного бюджету в 2022 році, залежатиме від фактичних макроекономічних показників у 2021 році та визначатиметься після підтвердження зовнішнім аудитом і затвердження Радою Національного банку річної фінансової звітності Національного банку за відповідні роки.

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку

21. Витрати на утримання персоналу

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Заробітна плата персоналу	491	1 425	396	1 111
Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та внески до недержавних пенсійних фондів	109	322	90	258
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати	2	7	1	3
Інші	5	14	5	12
Усього витрат на утримання персоналу	607	1 768	492	1 384

До інших витрат на утримання персоналу віднесено витрати на підготовку кадрів і підвищення кваліфікації, витрати на добровільне медичне страхування працівників тощо.

22. Адміністративно-господарські та інші витрати

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року		За період, що закінчився 30 вересня 2020 року	
	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року	За поточний квартал	Наростаючим підсумком з початку року
	(у мільйонах гривень)			
Витрати Банкотно-монетного двору, що не включаються до собівартості продукції	82	242	76	230
Амортизаційні відрахування	56	164	51	150
Експлуатаційні та господарські витрати	31	102	34	103
Витрати за проблемними активами	45	80	167	186
Витрати на утримання необоротних матеріальних та нематеріальних активів	38	113	41	99
Податки, збори та обов'язкові платежі	5	21	6	18
Витрати на послуги та обслуговування телекомунікацій	9	20	8	17
Перевищення балансової вартості над вартістю реалізації цінностей та дорогоцінних металів	–	15	–	1
Вартість реалізованих послуг комплексу очисних споруд	4	12	4	11
Збиток від вибуття основних засобів та нематеріальних активів	–	7	–	77
Виплати членам Ради Національного банку	6	14	4	11
Витрати на службові відрядження	4	8	1	7
Консультаційні та юридичні послуги	2	5	3	14
Витрати за операціями із заставним майном	–	–	12	15
Повернення раніше сплачених штрафів комерційним банкам	–	4	16	16
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати пенсіонерам Національного банку	2	7	–	4
Витрати на аудит	1	6	–	5
Внески до профспілки Національного банку	2	7	2	6
Інші	7	17	8	29
Усього адміністративно-господарських та інших витрат	294	844	433	999

Сума амортизації за дев'ять місяців 2021 року не включає амортизацію в сумі 132 мільйони гривень (за дев'ять місяців 2020 року – 128 мільйонів гривень), що нарахована на основні засоби, які використовуються для виготовлення банкнотного паперу, банкнот, монет та іншої продукції. Ця частина амортизації включається до

витрат, пов'язаних із виготовленням банкнот, монет та іншої продукції.

До інших витрат віднесено витрати на підтримання програмного забезпечення, витрати, пов'язані з обробленням грошей, представницькі витрати тощо.

Розділ V. Інші примітки

23. Операції зі зв'язаними сторонами

Умови операцій зі зв'язаними сторонами

Для складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності сторони вважаються зв'язаними, якщо вони перебувають під спільним контролем або якщо одна з них має змогу контролювати іншу чи може мати суттєвий вплив на іншу сторону під час прийняття фінансових та управлінських рішень, як зазначено в

МСБО 24 "Розкриття інформації про зв'язані сторони". Під час розгляду всіх відносин, що можуть виникати між зв'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі. До зв'язаних сторін Національного банку належать Уряд, організації, які перебувають під контролем держави, провідний управлінський персонал тощо.

Національний банк під час своєї діяльності здійснює операції зі зв'язаними сторонами. Нижче зазначено залишки за цими операціями станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року:

	Примітки	На 30 вересня 2021 року			На 31 грудня 2020 року		
		Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони
(у мільйонах гривень)							
Цінні папери України	8	329 989	–	–	335 401	–	–
Кредити банкам та іншим позичальникам		33 621	–	–	25 752	–	–
Резерв під кредити банкам та іншим позичальникам		(3 988)	–	–	(4 098)	–	–
Внутрішній державний борг		1 564	–	–	1 635	–	–
Інші активи		41	35	–	949	32	–
Кошти банків		31 443	–	–	18 451	–	–
Кошти державних та інших установ	11	50 072	17	4	69 144	–	6
Кошти Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	11	1 464	–	–	1 414	–	–
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України		–	–	–	24 434	–	–
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком		57 294	–	–	46 512	–	–
Інші зобов'язання		733	–	–	23	–	–

До інших зв'язаних сторін включено залишки на рахунку КНПФ.

Умови зазначених вище операцій були такими:

за довгостроковими кредитами державним банкам (які включено до кредитів банкам та іншим позичальникам у наведеній вище таблиці) станом на 30 вересня 2021 року встановлена процентна ставка 8,50% (станом на 31 грудня 2020 року – 6,00%);

за коштами державних та інших установ станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки не нараховувалися;

за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 вересня 2021 року встановлена процентна ставка 5,04% (станом на 31 грудня 2020 року – 5,68%);

за залишками коштів обов'язкових резервів, що перераховані державними банками на кореспондентський рахунок у Національному банку (які включено до коштів банків у наведеній вище таблиці), станом на 30 вересня 2021 року та 31 грудня 2020 року відсотки не нараховувалися (примітка 10).

Умови операцій із цінними паперами України розкрито у відповідних примітках.

У наведеній нижче таблиці зазначено статті доходів і витрат за операціями зі зв'язаними сторонами:

	За період, що закінчився 30 вересня 2021 року			За період, що закінчився 30 вересня 2020 року		
	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	Асоційовані компанії	Інші зв'язані сторони
	(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	28 724	–	–	19 432	–	–
Процентні витрати	(2 647)	–	–	(3 423)	–	–
Комісійні доходи	146	–	–	73	–	–
Інші доходи	(281)	5	–	352	4	–
Витрати на утримання персоналу	–	–	(37)	–	–	(26)
Інші витрати	(193)	–	(36)	(495)	–	(27)
Прибутки від відновлення корисності	109	–	–	18	–	–

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” послуги для Державного казначейства України надаються Національним банком безоплатно.

Упродовж дев'яти місяців 2021 року короткострокові виплати (заробітна плата) провідному управлінському персоналу становили 37,42 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного

банку – 14,32 мільйона гривень [упродовж дев'яти місяців 2020 року короткострокові виплати (заробітна плата) провідному управлінському персоналу становили 26,40 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку – 10,80 мільйона гривень]. Заборгованості за виданими провідному управлінському персоналу кредитами станом на 30 вересня 2021 року та станом на 30 вересня 2020 року немає.

24. Події після звітної дати

У жовтні 2021 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ за програмою “EFF 2015 року” на суму 61 мільйон СПЗ (2 267 мільйонів гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 2 378 мільйонів гривень за річним курсом МВФ).

З початку IV кварталу 2021 року Національним банком припинено проведення операцій із довгострокового рефінансування та процентного свопу.

25. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності

Змінені МСФЗ та тлумачення, які набрали чинності та були прийняті до застосування 1 січня 2021 року

Поправки до МСФЗ 9, МСБО 39, МСФЗ 7 “Реформа базової процентної ставки”, МСФЗ 4 та МСФЗ 16 (фаза II).

Зазначені змінені МСФЗ та тлумачення не мали впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

Нові й переглянуті стандарти, які опубліковані, але ще не набрали чинності

Поправки до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” і МСБО 28 “Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства” – Продаж або розподіл активів між інвестором та його асоційованим чи спільним підприємством. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після дати, яка має бути визначена. Дозволяється дострокове їх застосування.

Поправки до МСБО 1 “Подання фінансової звітності” – Класифікація зобов’язань поточних або непоточних покликані забезпечити більш загальний підхід до класифікації зобов’язань за МСБО 1 на основі договірних умов, чинних на звітну дату. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Зміни до МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” покликані пояснити відмінності зміни в бухгалтерських оцінках від зміни в обліковій політиці. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Поправки до МСБО 37 “Забезпечення, умовні зобов’язання та умовні активи” – Обтяжливі контракти – витрати на виконання договору. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2022 року.

Поправки до МСФЗ 3 “Об’єднання бізнесу”, пов’язані зі змінами в Концептуальній основі. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2022 року.

МСФЗ 17 “Договори страхування” – новий стандарт фінансової звітності для договорів страхування, в якому розглянуто питання визнання та оцінки, подання та розкриття інформації. Набирає чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року, проте дозволяється дострокове застосування.

Щорічні вдосконалення МСФЗ за період 2017–2020 років (зміни до МСФЗ 1, МСФЗ 9, МСФЗ 16, МСБО 41).

Поправки до МСФЗ 16 “Оренда” – Поступки з оренди, пов’язані з пандемією «сovid-19», для орендарів, після 30 червня 2021 року. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 квітня 2021 року..

Поправки до МСБО 16 “Основні засоби” – Надходження до використання основних засобів за призначенням. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2022 року.

Поправки до МСБО 12 “Податки на прибуток” – Відстрочені податки, пов’язані з активами і зобов’язаннями, що виникають з єдиної операції. Набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2023 року.

Національний банк не застосував зазначені нові й переглянуті стандарти достроково. Керівництво Національного банку очікує, що застосування цих стандартів та поправок не матиме суттєвого впливу на показники діяльності й фінансовий стан Національного банку.

 листопада 2021 року
м. Київ, Україна